

L. C. Larsen: Jeg skal ikke nægte, at jeg hører til dem, der mene at Ordet „Retspleie“ paa det Sted, hvor det staaer, ikke betegner Alt, hvad det skulde, og derfor var det maaskee, at ønske, at det cerede Udvalg eller den cerede Minister til 3die Behandling vilde foreslaae et eller flere Ord, der i det Mindste efter min Mening nøiere kunde betegne Tanken. Jeg betragter Ordet: „Retspleie“ som i det Væsentlige lig med Ordet Proces eller Proceslovgivning; men det er ikke udelukkende det, der menes; der menes derimod den hele civile og criminelle, Retstilstand eller Retsforfatning paa Den.

Müller: Siden denne Sag sidst blev forhandlet her i Thinget, er der ifølge min Betragtning ikke forefaldet noget Væsentligt, som kunde foranledige mig til at forandre den Anskuelse, jeg dengang havde, og navnlig har jeg ikke ladet og skal ingenstunde lade mig paavirke af de upaatvilelig en heel Deel overdrevne Fordringer, der fra anden Side nu og da ere fremkomne og ogsaa undertiden fremtræde under Form af berettigede Krav. Jeg kan ikke finde, at en heel Deel af disse Fordringer virkelig lade sig støtte med gode Grunde. Jeg har nemlig altid meent, at det Mellemværende, som maatte findes mellem Island og Danmark, er af den Besskaffenhed, at det ikke absolut nødtigt og klart lader sig opgjøre saaledes, at ikke den anden Part, hvilken af dem det saa end bliver, vil kunne sige: Der er man gaaet mig for nær, eller: Der er der ikke skeet mig min Ret. Grunden til, at jeg troer, at det ikke lader sig gjøre saaledes nødtigt at udfinde det Rette, er, at man i slige Beregninger vil være nødt til at inddrage en heel Deel — om jeg saa maa kalde dem — incommensurable Størrelser, hvoraf man ikke vil være istand til at faae noget nødtigt og paalideligt Udbytte. Det er jo vistnok sandt, at, hvad Enkelthederne angaaer, kan baade den ene og den anden Part med Bestemthed paavise sin Ret og den Andens Uret; men netop det, at disse Enkeltheder ere af saa forskjellig Art, gjør, at det er vanskeligt at uddrage noget Tilforladeligt af det Hele. Det er for

mit Vedkommende fornemlig Nutidsforholdene, jeg seer hen til. Jeg troer saaledes, at Regjeringen — jeg siger ikke den nuværende, men i det Hele den danske Regjering — burde have beffæstiget sig mere med Island og bestræbt sig for at yde det den Bistand, der var mulig, ikke blot med Penge, men ogsaa med hensigtsvarende Institutioner; dette vilde vistnok have bidraget til, at Fordringerne vare optraadte mindre stærkt, fordi det da absolut maatte blive Islænderne iøinesaldende, at det Tab, de have lidt ved den danske Regjering, ikke er saa stort, som det maaskee kunde synes. Hvad den Sum angaaer, som nu er foreslaaet, denne — om jeg saa maa kalde den — Affindelsessum, da berøver dens Størrelse jo ligesvem paa et Skjøn. Dette kan ikke være Andet, og det er ogsaa sagt i det islandste Althing, idet det der er udtalt — jeg antager, at det maa være mig tilladt her at oplæse, hvad der er sagt paa Althinget, naattet det paa Althinget ikke blev tilladt at oplæse, hvad der er foregaaet paa den danske Rigsdag —: „Om det nu end ikke hører under denne Sag, at undersøge, om dette Retskrav er rigtigt, da er det vistnok ingen Overdrivelse, at man ikke kan bygge Noget paa denne Regning, saaledes som den foreligger, og at det er en Umulighed at opgjøre Regningen over det hidtidige Mellemværende mellem Islands og Danmarks Statskasse.“ Der staaer det altsaa med tydelige Ord, og der er vist flere end denne enkelte Althingsmand, der udtalte det, som ere af samme Mening. Jeg troer nu, at man bør lade denne Sag ligge og, saavidt man kan, holde sig til de nuværende Forhold. Det er naturligtvis Noget, der berøver paa et Skjøn, ikke alene hvor meget man troer at burde yde til Island, men ogsaa hvor meget man kan yde. Det er to Factorer, som hænge sammen og væsentlig maae komme i Betragtning. Jeg er nu — og det er dette, som har foranlediget mig til ikke at stemme for Loven — af afvigende Mening med Henhyn til Størrelsen af det Bidrag, som skulde tjene til at lindre Islands Trang og hjælpe det til at oprette en bedre Tilstand i dets Anliggender og komme dets Fornødenheder tilhjælp. Dette er